

POLIISIN TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2024–2027 JA TULOSSUUNNITELMA 2023

POL-2022-164146

SISÄLLYS

1 Johdanto	3
2 Toimintaympäristön muutos lähivuosina ja vaikutukset poliisin toimintaan.....	4
2.1 Geopoliittinen turvallisuusympäristön muutos.....	4
2.2 Suomen Nato-jäsenyys	4
2.3 Lainsäädännölliset muutokset	5
2.4 Väestörakenteen muutos ja väestön sijoittuminen.....	5
2.5 Rikollisuuden kehitys.....	5
2.6 Teknologiakehityksen haasteet	7
2.7 Ilmastonmuutos ja energiakriisi	8
3 Sisäministeriön hallinnonalan yhteiset strategiset tavoitteet.....	8
3.1 Turvallisuuden tunne on korkea kaikissa väestöryhmissä	8
3.2 Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa	8
3.3 Kansallisen turvallisuuden uhat sekä vakavat häiriöt torjutaan	8
3.4 Maahanmuutolla rakennetaan kestävää Suomea.....	8
3.5 Aktiivinen EU- ja kansainvälinen toiminta sekä yhteistyö vahvistavat strategisten tavoitteiden saavuttamista.....	9
3.6 Hyvinvoiva, ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstö mahdollistaa strategian toimeenpanon ...	9
4 Poliisin strategian 2020–2024 keskeiset tavoitteet ja strategisten tavoitteiden toimeenpano 2023–2027	9
4.1 Turvaamme arjen ja pidämme luottamuksen poliisiin korkeana.....	10
4.2 Ennalta estämme rikoksia ja häiriöitä	12
4.3 Paljastamme ja selvitämme erityisesti vakavia rikoksia tehokkaasti	15
4.4 Tuotamme nykyaikaisia, turvallisia ja kehittyviä palveluita, teemme yhteistyötä ja viestimme aktiivisesti	17
4.5 Hiilineutraali ja monimuotoisuuden turvaava Suomi	19
4.6 Oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja mukaan ottamisen edistäminen.	20
5 Strategian mahdollistaja – hyvinvoiva henkilöstö	21
6 Poliisitoimen määräraha-kehitykset vuosina 2023–2027	23
7 Seurantatiedot	23
8 Muut keskeiset indikaattorit	24
9 Toiminta- ja taloussuunnitelman vahvistaminen.....	25
10 Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2027 ja tuloussuunnitelma 2023 -asiakirjan liite	26
10.1 Suunnitellut lainsäädäntöhankkeet.....	26
10.1.1 Lakimuutos ulkomaalaislain muuttamiseksi	26
10.1.2 Poliisin tiedonhankintakeinot ja esitutkinta	26
10.1.3 Maalittaminen	27
10.1.4 Julkisuuslaki-hanke.....	27

10.1.5 Julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskeva lainsäädäntö	27
10.1.6 Arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttaminen	28
10.1.7 Huomioitava myös: Henkilötunnuksen muuttamisen helpottamista ajava lakihanke, mikä edetessään tuonee tehtäviä poliisille	28

1 Johdanto

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelman toteuttaminen kytkeytyy sisäministeriön hallinnonalan visioon, jonka mukaan hallinnonalan päämääränä on edetä kohden tavoitetilaa, jossa ”Suomi on Euroopan turvallisin ja yhdenvertaisin maa”.

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma on osa poliisin strategian sekä hallitusohjelman ja sisäministeriön konsernistrategian toimeenpanoa.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja sen toteuttamiseen vaikuttavat erityisesti myös valtioneuvoston kehys- ja budjettipäätökset.

Vuoden 2023 suunnitelmat pohjautuvat vuoden 2023 talousarviorahoitukseen, mikä mahdollistaa 7500 poliisihtv-tason ylläpidon.

Vuosien 2024-2027 suunnitelmat pohjautuvat kevään 2022 kehyspäätökseen, mikä ei mahdollista vuoden 2022 tasoista toimintaa. Toimintaa on sopeutettava merkittävästi eikä sopeuttamisen kohdentumista henkilöstöön voi välttää, mikä puolestaan vaikuttaa kaikkeen poliisitoimintaan. Rahoitustaso ei mahdollista myöskään ns. ei-harkinnanvaraisten ICT-menojen kustannusnousuja ICT-toiminnan ylläpitoon ja kehittämiseen, ICT-modernisaatio-ohjelman jatkamista eikä sellaisten uusien toimitilahankkeiden käynnistämistä, joihin ei ole saatu lisärahoitusta. Myös niitä toimintoja, joihin aiemmin on saatu lisärahoitusta hallituksen esitysten mukaisesti, joudutaan resurssitilanteesta johtuen tarkastelemaan uudelleen. Ensisijaisen prioriteetin tulee olla hälytystehtävien turvaamisessa samoin kuin rikostorjunnan ja -tutkinnan priorisoitavissa tehtävissä, vaikkakin myös näihin toimintoihin liittyy merkittäviä haasteita henkilöstövähennyksistä johtuen.

Poliisihallituksessa käynnissä olevan talouden vakauttamistyön ja tulevan JTS-päätöksen jälkeen voidaan arvioida tarkemmin henkilöstömäärän vähennyksestä aiheutuvat toiminnalliset painotukset ja priorisoinnit samoin kuin vaikutukset toiminnallisiin tunnuslukuihin, joita ei siis tässä yhteydessä ole ollut tarkoituksenmukaista arvioida vuosien 2024 - 2027 osalta.

Vuosien 2024 -2027 suunnitelmia päivitetään myöhemmin kevään 2023 kehyspäätöksen jälkeen. Mikäli kehyspäätös ei tuo poliisille lisärahoitusta, käydään tarvittavat keskustelut ohjaavan ministeriön kanssa toiminnallisista painotuksista ja priorisoinneista. Vastaavasti, mikäli poliisin rahoitustilanne kehyspäätöksen yhteydessä paranee, huomioidaan nämä myös toiminnan ja talouden suunnittelussa. Keväällä 2023 uudesta hallitusohjelmasta sekä poliisin strategian päivityksestä aiheutuvat muutokset huomioidaan myös TTS-asiakirjan päivityksen yhteydessä.

2 Toimintaympäristön muutos lähivuosina ja vaikutukset poliisin toimintaan

2.1 Geopoliittinen turvallisuusympäristön muutos

Poliisi toimii nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Poliisin tehtävään arjen turvaajana vaikuttavat yhä moninaisemmat ja lisääntyvät haasteet. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti eurooppalaista turvallisuusympäristöä radikaalisti ja peruuttamattomasti. Muutoksella on sekä suoria että epäsuoria, merkittäviä vaikutuksia Suomen sisäisen turvallisuuden toimintaympäristöön. Monet epäsuorista vaikutuksista tulevat näkymään vasta pidemmällä aikavälillä. Venäjältä tuodun energian ja laajojen Venäjän vastaisten pakotteiden vaikutukset näkyvät jo nyt mm. energiakriisin ja siitä johtuvan voimakkaan inflaation muodossa. On lähes varmaa, että nämä vaikutukset tulevat talven aikana kasvamaan merkittävästi. Lisäksi on arvioitu, että vuodet 2023-2024 tulevat olemaan energiakriisin suhteen vielä kriittisempiä.

Poliisi vastaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisellä suojataan yhteiskunnan keskeinen infrastruktuuri, ennalta estetään ja torjutaan rikollisuutta sekä erilaisia vakavia häiriöitä. Poliisin varautumisen kehittyminen lisää poliisin resilienssitasoa, mikä parantaa poliisin suoritus- ja palvelukykyä turvallisuuden tuottajana ja siten myös luo turvallista ilmapiiriä kansalaisten arkeen.

Suomalaiset luottavat vahvasti poliisiin ja myös muihin turvallisuusviranomaisiin. Samalla kun tietoa on tarjolla enemmän kuin koskaan, tahallinen väärän tiedon levittäminen on lisääntynyt voimakkaasti. Valeuutisilla ja muulla harhaanjohtavalla materiaalilla pyritään usein vetoamaan tunteisiin. Väärän tiedon levittäjät tarttuvat huoleen ja pelkoon. Viimeaikaiset tapahtumat vaikuttavat myös siihen, että hybridivaikuttamiseen varautuminen ja sen ehkäisy ovat myös poliisille yhä tärkeämpiä tehtäviä. Poliisin on oltava siellä missä kansalaisetkin eli sosiaalisessa mediassa, mutta näkyvyyttä vaaditaan myös muuten, esimerkiksi perinteisessä uutismediassa. Toisaalta poliisin toiminta on nykypäivänä jatkuvasti suurennuslasin alla. Julkisessa keskustelussa mielipiteet kärjistyvät nykyisin nopeasti ja koskaan ei voida olla varmoja etukäteen, mistä ilmiöstä syntyy uusi ilmiö samalla myös sosiaalisessa mediassa.

2.2 Suomen Nato-jäsenyys

Suomen Nato-jäsenmaaksi liittymisen ja ratifiointin prosessi etenee vuoden 2022 kuluessa. Täysjäsenyydellä on vaikutuksia maanpuolustuksen ja sisäisen turvallisuuden viranomaisten toimintaan. Jäsenmaana Suomi sitoutuu Naton sisäisesti sovittuun säännöstöön turvallisuusluokitellun tiedon käsittelemisestä.

Poliisi liittyy keskeisenä sisäisen turvallisuuden toimijana tiiviisti Nato-jäsenmaan viranomaiskokonaisuuteen. Poliisin toimiminen osana Naton saumatonta yhteistoimintakokonaisuutta edellyttää mm. kyvykkyyttä puolustusyhteistyön kansallisten ja muiden Nato-jäsenmaiden kesken tapahtuvaan tiedonvaihtoon ja -käsittelyyn. Poliisin on Suomen Nato-jäsenyyden myötä varauduttava kansainvälisen turvallisuusluokitellun tiedon käsittelytarpeen lisääntymisestä seuraaviin lisävaatimuksiin sekä vaatimusten täytäntöönpanon kustannuksiin.

2.3 Lainsäädännölliset muutokset

EU:n sopimusten ja muun kansainvälisen sääntelyn perusteella tehdään vuosittain tuhansia päätöksiä, jotka vaikuttavat ratkaisevalla tavalla EU:n jäsenvaltioihin ja niiden kansalaisten elämään. Lainsäädännölliset muutokset tuovat eteen monia haasteita; muun muassa toimivaltakysymykset sekä kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön yhteensovittaminen. Kansainvälisen sääntelyn määrä on viimeisten kymmenen vuoden aikana kasvanut jatkuvasti. Tämä edellyttää poliisilta ensin aktiivista vaikuttamista päätöksentekoon siten, että muutoksissa huomioidaan poliisin tarpeet sekä sen jälkeen oman toiminnan kehittämistä uusien vaatimusten ja resurssien mukaisesti.

2.4 Väestörakenteen muutos ja väestön sijoittuminen

Yhteiskunnan on mukauduttava laajasti entistä iäkkäämmän väestön tarpeisiin. Myös poliisi yhteiskunnallisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitäjänä on väestörakenteen muutoksista johtuvien haasteiden edessä. Eri etniset sekä kielelliset väestöryhmät tulevat arvioiden mukaan lisääntymään tulevaisuudessa, jolloin on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota yhteiskunnan polarisaation sekä alueellisen eriytymisen ehkäisemiseen.

Vieraskielisen väestön määrä on nelinkertaistunut 2000 -luvulla ja nyt heitä on Suomessa kaikkiaan jo yli 400 000. Vieraskielisten sijoittumista ohjaa sama kaupunkeihin kohdistuva liike kuin kantaväestön kohdalla. Maassa olevien ulkomaalaisten määrän kasvu ilmenee lisääntyneenä edustuksena joissakin rikostyypeissä sekä tuoden uusia kulttuurisidonnaisia rikosmuotoja. Vieraskielisten ja erilaisista kulttuureista tulleiden tai niistä vierailevien henkilöiden kohtaaminen poliisiasioissa edellyttää poliisilta yhä enemmän kyvykkyyttä näiden asioiden huomioimiseen.

Kaupunkeihin kohdistuvat muuttoliikkeet kasvattavat tehtävämääriä ja häiriöiden riskiä kasvukeskuksissa. Yksin asuvien määrän jatkuva kasvu vaikuttanee monella tapaa yhteiskunnan kehitykseen. Yksin asuvat ovat hyvin laaja-alainen joukko; heitä on kaikissa ikäryhmissä, sukupuolissa sekä kaupungeissa ja maalla. Yksin asuvien määrän kasvun vaikutuksia voivat olla esimerkiksi hälytystehtävien lisääntyminen (haetaan turvaa viranomaisista) ja poliisinkin tarvitseman vapaaehtoissektorin (esim. Vapepa) tekijöiden väheneminen. Yksilökeskeisyyden lisääntyminen näkyy yhteisöllisyyden ja yhteisvastuun vähentymisenä.

Jatkuvasta kaupungistumistrendistä huolimatta on kuitenkin nähtävissä kehityskulkuja, esimerkiksi työn monipaikkaistumista sekä palveluiden digitalisoitumista ja uusia innovaatioita, jotka mahdollistavat laajemman väestön sijoittumisen sekä sen myötä myös palveluiden pysymisen harvaan asutuilla alueilla. Maaseutu autioituu, mutta samaan aikaan kuitenkin lisääntyy monipaikkainen asuminen ja osassa kuntia vapaa-ajan asuntojen sekä kakkosasuntojen käyttöaste lisääntyy. Poliisin on kuitenkin pystyttävä vastaamaan maaseudun ja erityisen harvaan asutun ns. harva-alueen palvelutarpeisiin yhdenvertaisesti.

2.5 Rikollisuuden kehitys

Poliisi kohtaa nykypäivänä yhä kovempaa ja monimuotoisempaa rikollisuutta. Rikollisuus kansainvälistyy, koventuu ja siirtyy verkkoon entistäkin voimakkaammin. On järjestäytyntä, kansainvälistä rikollisuutta, verkossa tapahtuvaa rikollisuutta kuin myös perinteisiä rikollisuuden muotoja.

Perinteiset rikollisuuden muodot eivät ole esimerkiksi korona-aikanakaan vähentyneet, vaan jopa päinvastoin. Perinteinen rikollisuus myös monipuolistuu. Nuorten ahdistuneisuus on lisääntynyt vähitellen pidemmän aikaa, mutta muun muassa koronapandemia ja Ukrainan sota ovat kiihdyttäneet nuorten mielenterveyden ongelmia. Suurin osa nuorista käyttäytyy kuitenkin hyvin, ja ongelmat keskittyvät melko pienelle joukolle lapsia ja nuoria. Lasten ja nuorten tekemät rikokset ja toisaalta myös heihin kohdistuva rikollisuus on yhä voimakkaammin esillä paitsi mediassa myös poliisin oman toiminnan prioriteeteissa. Viime aikoina yhteiskunnassa on käyty keskustelua katujengeistä ja nuorisorikollisuudesta.

Poliisi on enenevässä määrin puuttunut katujengien toimintaan. Poliisin mukaan katujengeiksi luokiteltavia ryhmiä on Suomessa arviolta noin kymmenen. Katujengeihin kuuluvaksi tunnistetuista henkilöistä merkittävän suurella osalla on joko omakohtainen maahanmuuttajatausta, tai he ovat esimerkiksi toisen polven maahanmuuttajia. Katujengiläisiksi tunnistetuista valtaosa on täysi-ikäisiä, mutta joukossa on myös joitain alaikäisiä, kylläkin täysi-ikäisyyden kynnyksellä olevia henkilöitä. Katujengi-ilmiöstä puhuttaessa on erikseen syytä irrottaa muiden, kuin jengiläisiksi identifioitujen nuorten tekemä väkivaltarikollisuus omaksi kokonaisuudekseen. Onkin syytä erottaa toisistaan katujengiin kuuluvaksi katsottujen henkilöiden teot ja esimerkiksi lisääntyneet alaikäisten tekemät väkivallanteot. On selvää, että esimerkiksi syrjäytymisestä johtuva nuorison oirehtiminen rikosten tekemisen suuntaan on ehkäistävässä pääsääntöisesti muiden toimijoiden kuin poliisin toimenpitein. Poliisin tuleekin keskittyä sille kuuluvien tehtävien hoitamiseen eli esimerkiksi poliisilain mukaisia tiedonhankintakeinoja käyttäen tehtävään rikosten estämiseen.

Huumausaineiden käytön lisääntyminen ja yhä nuorempien siirtyminen huumausaineiden käyttäjiksi lisää moniongelmaisten nuorten pahoinvointia, huumausaineliitännäisiä liikenne rikoksia, julkisten paikkojen häiriöitä sekä huumausaineisiin liittyvää muuta oheisrikollisuutta. Huumausaineiden käytön lisääntymisellä lieveilmiöineen on myös vaikutuksia poliisin työturvallisuuteen. Huumausainerikollisuuteen, ympäristörikollisuuteen sekä seksuaalirikollisuuteen liittyvistä teoista kuten muistakin rikoksista vain osa tulee poliisin tietoon. Piilorikollisuuden osuuden vähentäminen lisää paineita poliisin paljastavalle toiminnalle, kansainväliselle yhteistyölle sekä hyvillä yhteistyörakenteille niin EET-toiminnan kuin yleisemminkin viranomaisten välisten verkostojen ja tiedonvaihdon osalta.

Ajokorttilain uudistamiseen liittyen keskeisin esitetty muutos on B-luokan ajokortin myöntäminen kaikille 17-vuotiaille huoltajan suostumuksen perusteella. Poikkeus-lupamenettelystä siis luovutettiin ja käytännössä ajo-oikeuden saamisen ikäraja laskisi 17-vuoteen. Tämän uskotaan lisäävän nuorten kuljettajien riskikäyttäytymistä, erityisesti kovia ylinopeuksia ja rattijuopumuksia. Vakavien loukkaantumisten ja liikennekuolemien lisääntymisen estämiseksi poliisin tulisi pystyä lisäämään kiinnijäämisriskiä ja kiinnijäämisriskin tunnetta. Nuorten kuljettajien liikenneturvallisuuksustilanne Suomessa on eurooppalaisessa ja erityisesti pohjoismaisessa vertailussa melko huono.

Nuorten erilaiset kokoontumisajot, ns. mopo- ym. miitit ja cruisingit ovat lisääntyneet ja osallistujamäärät ovat kasvaneet, sekä muuttaneet luonnettaan yhä enemmän viranomaisvastaisiksi. Tapahtumat muodostavat liikenneturvallisuusriskin lisäksi YJT-häiriöitä. Poliisin toimintaa tilanteissa on pyritty häiritsemään, jopa estämään. Nämä tapahtumat vaativat yhä enemmän poliisin huomiota ja isojen ihmisjoukkojen toimintaan työturvallisesti puuttumiseen tarvitaan merkittävä määrä voimavaroja. Tapahtumat ajoittuva useimmiten muutoinkin resurssi-intensiivisiin painopisteaikoihin.

Väkivallan uhka on enenevässä määrin läsnä poliisin tehtävissä. Poliisin vastustaminen on lisääntynyt ja saanut uusia muotoja. Etenkin nuorten ja maahanmuuttajataustaisten keskuudessa on yleistynyt

ns. joukkovastustaminen, jossa virkatehtävää suorittavia poliiseja vastustetaan/uhataan isolla porukalla ja pyritään täten vaikuttamaan virkatehtävän suorittamiseen.

Yhteiskunta myös rikosoikeudellistuu, jolloin yhä useammin erilaisia tekoja katsotaan rikoksiksi ja nykyisin on entistä helpompaa tehdä rikosilmoituksia pienistäkin laittomiksi koetuista teoista. Samalla poliisiin kohdistuu entistä suurempia odotuksia ja sille asetetaan koko ajan uusia lainsäädännöllisiä vaatimuksia. Lainsäädännöllisissä muutoksissa kuitenkin vain harvoin huomioidaan niiden vaikutus lisääntyneeseen resursointitarpeeseen.

2.6 Teknologiakehityksen haasteet

Teknologiakehitys mahdollistaa poliisille uusia asioita, mutta myös haastaa toimintaa ennen näkemättömällä tavalla. Uutta teknologiaa poliisin työtä helpottamaan on tarjolla, mutta on myös haasteellista arvioida, että mikä on relevanttia myös 3-5 vuoden päästä. Tekoälyä pidetään keskeisenä osaa yhteiskunnan digitaalista muutosta sekä yhtenä EU:n prioriteeteista.

Yhä useampi kodin arkinen tavara, kone tai laite on kytketty internetiin. Kun laitteet on kytketty verkkoon, niistä voidaan lukea tietoja tai ohjata niitä verkon välityksellä internetin yli. Esineiden internetiin kytkettyjä laitteita käytetään hyväksi, koska suojaukset ovat huonoja. Internetin käytön yleistyminen mahdollistaa myös suurten massojen tavoittamista uudella tavalla. Palvelunestohyökkäykset, tietojen kalastelut ja tietomurrot yleistyvät ja voivat pahimmillaan toimia osana koko toimintaa lamauttavia hybridiuhkia. Kansalaisen arjessa informaatiovaikuttamisen lisäksi netin yleistyminen näkyy erilaisina tilausansoina, lapsiin kohdistuvana groomingina sekä siten, että erilaisten rikosten uhriksi voi joutua yhä useammin etänä virtuaaliympäristössä. Myös tiedonhankinta rikollisiin tarkoituksiin on mahdollista ja esimerkiksi esineiden internetin ja tekoälyn tuomia haasteita ei ole vielä kokonaisuudessaan tunnistettu. Verkkojen välityksellä myös ostetaan ja myydään laitonta materiaalia, rikollisia palveluita ja rikoksen tekeminen on yhä helpompaa teetättää tai kierrättää ulkomailta käsin jälkien peittämiseksi. Teknisen kehityksen myötä internet-tiedustelutarpeen lisäksi poliisia kuormittaa digitaaliforensiikan, kuten puhelinten ja tietokoneiden tutkintatarpeet yhä suuremmassa osassa myös perinteisiä rikospauksia. Tietoverkkorikollisuuden kasvu ja kehittyminen edellyttävät poliisilta entistä enemmän kyvykkyyttä ja panostusta myös poliisin tietoturvallisuuden omasuojan ylläpitoon ja kehittämiseen, jonka tavoitteena on tietojen suojaaminen ja poliisin toimintakyvykkyyden ylläpito.

Tulevaisuusvaliokunnan mukaan teknologian kehittyessä dataan pääsystä ja datan yhteentoimivuudesta tulee yhteiskunnan kehityksen kannalta yhä tärkeämpää. Avoimeen dataan pääsyä tulisi turvata käyttämällä avoimen datan alustoja ja julkisten sektorin tuottavuutta lisätä harmonisoimalla niihin liittyvää dataa. Keskeistä on myös se, että data on saatavissa oikealle viranomaiselle oikeaan aikaan silloin, kun siihen on lainmukainen tarve. Viranomaisten näkökulmasta keskeinen kysymys liittyy myös viranomaisten keskinäiseen tiedonvaihtoon. Tiedon merkitys poliisin toiminnan kannalta on kasvanut edelleen ja asettaa vaatimuksia niin tiedon käsittelylle kuin sen laadun tunnistamiselle. Tiedon yhteentoimivuuden ja saavutettavuuden vaatimukset ovat uudistuneen lainsäädännön myötä korostuneet yhteiskunnassa ja heijastuvat myös poliisin toimintaan.

Palveluiden sähköiseen kehittämiseen liittyy myös haasteita. Jos palveluita tarjotaan ainoastaan verkossa, kaikki eivät pääse niiden piiriin. Tulevaisuusvaliokunnan selvityksessä todetaan, että tekoälykehityksen kantavana ajatuksena tulee olla kansalaisten osallistumisen helpottaminen ja sen varmistaminen, että myös eri tavoin toimintarajoitteisilla on pääsy digitaalisiin palveluihin ja osallisiksi yhteiskuntaan laajemminkin.

2.7 Ilmastonmuutos ja energiakriisi

Ilmastonmuutos vaikuttaa fyysisen ympäristön lisäksi ilmastoarvoja korostavaan sääntelyyn sekä arvovalintoja korostavaan polarisoituvaan keskustelukulttuuriin. Samalla kun ilmaston ja ympäristön suojelemiseksi etsitään uusia keinoja, uusi sääntely samanaikaisesti korkean inflaation ja energiakriisin kanssa lisää liiketoiminnan kustannuksia. Sääntelyn kiertäminen voi tarjota rikollisille vähäriskisiä ansaintamahdollisuuksia niin jäterikollisuudessa kuin liikennekuljetuksissakin. Törkeillä ympäristörikoksilla on myös yhteyksiä järjestäytyneeseen rikollisuuteen, jonka arvioidaan olevan yleisesti Euroopassa kasvamassa, kansainvälistymässä ja kovenemassa. Ilmastoarvojen huomioiminen edellyttää myös poliisilta suunnitelmallista kestäväen kehityksen edistämistä. Energiakriisi koskettaa myös poliisia näkyen mm. edelleen kohoavina kustannuksina.

3 Sisäministeriön hallinnonalan yhteiset strategiset tavoitteet

3.1 Turvallisuuden tunne on korkea kaikissa väestöryhmissä

- Ylläpidämme korkeaa luottamusta viranomaisiin, ja vahvistamme sitä niillä, joilla se on heikko
- Olemme enemmän näkyvissä ja saavutettavissa fyysisesti ja virtuaalisesti myös heikomman palvelutason alueilla.
- Viestimme avoimesti, oikea-aikaisesti, saavutettavasti ja osallistumme aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun.

3.2 Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa

- Ennakoimme ja ennalta ehkäisemme turvallisuusuhkia laajalla yhteistyöllä ja edistämme ihmisten kykyä toimia onnettomuuksissa ja häiriötilanteissa.
- Estämme turvallisuusongelmien kasautumista samoille ihmisille, ryhmille tai alueille.
- Hälytyspalvelumme toimivat ja apua on saatavilla nopeasti.
- Ennalta estämme, paljastamme ja selvitämme rikoksia tehokkaasti ja tuloksellisesti.
- Pienennämme hiilijalanjälkeämme ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja teemme aktiivisia toimia ilmastonmuutokseen varautumiseksi sekä sopeutumiseksi.

3.3 Kansallisen turvallisuuden uhat sekä vakavat häiriöt torjutaan

- Havaitsemme ja torjumme kansallisen turvallisuuden uhat oikea-aikaisesti.
- Olemme varautuneet häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin valtakunnallisesti.
- Yhteensovitamme siviilivalmiutta.
- Kehitämme laaja-alaista yhteistyötä uhkien torjumiseksi.
- Huolehdimme valtakunnan rajojen turvallisuudesta ja koskemattomuudesta

3.4 Maahanmuutolla rakennetaan kestävää Suomea

- Maahanmuuttopolitiikalla edistämme yhteiskunnan elinvoimaisuutta.
- Avoimella, osallistavalla ja ennakoivalla maahanmuuttopolitiikalla edistämme hyviä väestösuhteita ja vähennämme polarisaatiota.
- Sujuvat, oikeudenmukaiset ja yksilöllisen maahanmuuttohallinnon palvelut vastaavat yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeisiin.

- Ehkäisemme ilman oleskeluoikeutta massa olevien hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa sekä heihin liittyvän varjoyhteiskunnan syntymistä.

3.5 Aktiivinen EU- ja kansainvälinen toiminta sekä yhteistyö vahvistavat strategisten tavoitteiden saavuttamista

- Vaikutamme EU- ja kansainvälisellä toiminnalla vahvemmin terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden ja hallitsemattoman muuttoliikkeen ehkäisyyn.
- Mahdollistamme sisäasiainhallinnon asiantuntijoiden lähettämisen laaja-alaisesti EU ja KV-tehtäviin.
- Tuemme hallinnonalan kansainvälisellä toiminnalla tehokkaammin kansallisia järjestelyjä ja suorituskkyä.
- Parannamme kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen kykyämme.
- Hyödynnämme tehokkaammin EU-rahoitusta sisäasiainhallinnon viranomaisten suorituskyvyn kehittämisessä.

3.6 Hyvinvoiva, ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstö mahdollistaa strategian toimeenpanon

- Olemme vastuullinen työnantaja ja johdamme henkilöstöä osallistavasti ja vastuullisesti
- Varmistamme strategian toimeenpanon edellyttämän riittävän henkilöstön.
- Kehitämme osaamista strategia- ja tulevaisuuslähtöisesti ja tuemme henkilöstön liikkuvuutta.
- Tuemme monimuotoisten työnteotapojen kehittämistä sekä monipaikkaista työntekoa.
- Varmistamme henkilöstölle terveelliset työtilat ja uudenaikaiset työvälineet sekä otamme käyttöön teknologian tarjoamat mahdollisuudet.
- Edistämme henkilöstön monimuotoisuutta.

4 Poliisin strategian 2020–2024 keskeiset tavoitteet ja strategisten tavoitteiden toimeenpano 2023–2027

Poliisin strategia on annettu 27.3.2020 vuosille 2020–2024.

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa kuvataan poliisin strategiset tavoitteet ja siinä priorisoidut linjaukset sekä toimenpiteet, joiden avulla strategian keskeiset tavoitteet saavutetaan asettaen myös keskeisimmät linjaukset strategian toteuttamisen kannalta keskeiselle mahdollistajalle eli henkilöstölle. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa on kuvattu pidemmän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät toimenpiteet samoin kuin v. 2023 keskeiset toimenpiteet.

Poliisin strategia päivitetään v. 2023 aikana, joten siitä heijastuvat mahdolliset muutokset alkaen päivitetään TTS-asiakirjaan myöhemmin.

Poliisin strategian toteuttaminen on mahdollista, kun

- vahvistamme henkilöstön osaamista, työhyvinvointia ja sitoutumista,
- johdamme toimintaa tuloshakuisesti ja vaikuttavuutta tavoitellen,
- turvaamme toimintakriittiset ICT-palvelut ja hyödynnämme uusia teknologioita,
- yhdenmukaistamme toimintaprosesseja,
- vahvistamme yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa,
- toimimme tietojohdoisesti, teemme monipuolista analyysia ja ennakoimme tulevaa
- viestimme avoimesti ja yhtenäisesti.

4.1 Turvaamme arjen ja pidämme luottamuksen poliisiin korkeana

Strategiassa on priorisoitu seuraavat linjaukset:

- Hoidamme kiireelliset hälytystehtävät tehokkaasti alueelliset piirteet huomioiden myös poikkeuksellisissa tilanteissa.
- Näymme, olemme helposti lähestyttäviä ja pidämme kansalaisten luottamuksen poliisiin korkeana.
- Turvaamme arkea myös virtuaaliympäristössä.
- Olemme ennakoivasti mukana kehittämässä ja monipuolisesti käyttämässä teknologiaa lainvalvonnassa.
- Tuemme henkilöstön hyvinvointia ja liikkuvuutta tehtävien välillä monipuolisen ammatillisuuden kasvattamiseksi ja sitoutumisen vahvistamiseksi.
- Varmistamme, että henkilöstöllä on ajanmukaiset työvälineet ja valmiudet sekä terveelliset ja turvalliset työtilat.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Poliisi varmistaa laadukkaat poliisipalvelut valtakunnallisesti yhdenvertaisina kohdentamalla käytettävissä olevat voimavarat toimintaympäristöä ja tehtäviä sekä resursseja vastaavasti tarkoituksenmukaisella tavalla priorisoiden.
- Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus turvataan. Poliisin hälytystoiminnan tulostavoitteet:
 - Poliisilaitoksen toimialueen kuntakohtaiset toimintavalmiusajat (pers. 80 %) ovat kaikkien kuntien osalta enintään riskialuekohtaisesti määritellyn enimmäistoimintavalmiusajan tasolla.
 - Poliisilaitoskohtaiset A-tehtävien toimintavalmiusaikatavoitteet (ka)
 - Poliisilaitoskohtaiset B-tehtävien palvelukykyaikatavoitteet (ka).
- Toteutetaan Valvonta- ja hälytystoiminnan tila -selvityshankkeen toimenpiteitä.
- Tietojohtoisesti kohdennetulla yleisten paikkojen aktiivisella YJT-valvonnalla turvataan katujen turvallisuus ja varmistetaan valvonta- ja häiriöindeksien tulostavoitteiden saavuttaminen.
- Kohdennetaan sektoreiden nopeus- ja rattijuopumusvalvonnan käytettävissä olevat voimavarat toimintaympäristöä ja tehtäviä vastaavasti tarkoituksenmukaisella tavalla myös alhaisemman palvelutason alueille.
- Toteutetaan Poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelman 2022-2030 linjauksia liikenneturvallisuuden ja turvallisuudentunteen ylläpitämiseksi.
- Kohdennetaan uhka-arvioihin perustuen näkyvää valvontaa suuriin yleisötilaisuuksiin ja huolehditaan uhka-arvioon perustuvasta suorituskyvystä turvallisuuden ylläpitämiseksi.
- Selkiytetään organisaatorakennetta siten, että sakkomenettely ja liikennevirhemaksumenettely sekä niiden seuranta ja ohjaus on vastuutettu selkeästi yhdelle toimintasektorille/yksikölle.
- Varmistetaan tutkinnanjohtajaresurssit sekä mahdollisuudet ja osaaminen keskittyä esitutkinnan ohella myös henkilöstön johtamiseen sekä päätöksentekoon. Sähköinen esitutkintapöytäkirja ja lähettäminen Aipa-järjestelmään otetaan käyttöön.
- Tutkinnan yleisjohtajan roolia, asemaa ja osaamista kehitetään erityisesti laajoissa, eri yksiköiden välistä yhteistyötä edellyttävien juttujen tutkinnassa ja syyttäjyhteistyössä.
- Natoon liittymisen vaikutuksia poliisin tehtäväkenttään ja toimintaympäristöön seurataan ja arvioidaan. Poliisi toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden turvallisuusviranomaisien kanssa kansallisten uhkien torjumiseksi ja yhteisen vasteen ylläpitämiseksi.

- Kansainvälisiä tietojärjestelmiä kuten Europol, Interpol ja Schengen ja kansainvälisen yhteistyön muita mekanismeja hyödynnetään tehokkaasti. Rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa ja tilannekuvan muodostamisessa hyödynnetään kansainvälisiä tietovarantoja kattavasti ja niihin tallennetaan tietoa aktiivisesti. Europolin Siena-järjestelmää käytetään EU-maiden väliseen viestintään. Poliisiammattikorkeakoulun ja Keskusrikospoliisin tarjoamaa koulutusta ja perehdytystä hyödynnetään kattavasti.
- Kattavalla ja oikein kohdennetulla sisäisellä valvonnalla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus ja tuloksellisuus.
- Otetaan käyttöön pitkän aikavälin tarveperusteinen hankintasuunnittelu poliisin keskitettyjen hankintojen osalta ja jalkautetaan poliisin hankintojen toimintasuunnitelma koko poliisihallintoon. Poliisin hankintatoimi järjestellään uuden hankintamääräyksen mukaiseksi.
- Osallistutaan SM:n toimintalähtöiseen poliisin toimitila- ja palveluverkkoselvitykseen sekä SM:n toimeenpanemaan poliisin hallintorakenneselvitykseen
- Panostetaan lyhyen ja pitkän aikavälin varautumisen ja valmiuden kohottamisen nostotoimiin.
- Toimeenpannaan poliisin yhteiskunnallinen viestintä -tutkimushankkeen perustella määritetyt kehittämistoimet, jotta viestinnällä voidaan tukea ihmisten turvallisuuden tunnetta sekä poliisin luottamusta ja mainetta.
- Jatketaan panostusta kestävä kehityksen edistämiseen sen eri osa-alueilla.
- Toimeenpannaan SM:n vakauttamisohjelman mukaiset toimet

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- hälytystoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteiden ylläpitämiseen poliisilaitostasolla ja parantamiseen erityisesti riskialueilla.
- poliisin liikenneturvallisuuden ja liikennevalvonnan toimintaohjelman täytäntöönpanoon
- rikostorjunnan lakisääteimpien tehtävien eli esitutkintojen suorittamiseen turvaten myös tutkinnanjohtajaresurssit sekä tosiasialliset mahdollisuudet henkilöstön johtamiseen ja päätöksentekoon huomioiden esikäsittelytoiminnot ja perustutkinnan resurssit
- digitalisuuden edistämiseen operatiivista toimintaa koskevissa kehittämishankkeissa
- kriittisten tietojärjestelmien toimivuuden takaamiseen ja teknisen velan korjaamiseen arvioiden myös tietojärjestelmäkokonaisuuteen liittyvät, välttämättömät sopeuttamistoimet
- tietoturvan edistämiseen sekä varautumiseen kyberturvallisuuden häiriötilanteisiin.
- tietojen saavutettavuuden vaatimusten toteuttamiseen ja tietojohitoisuuden kehittämiseen
- hankintoihin, jotka vastaavat poliisin suoritus- ja suojauskyvyn toimintaympäristön vaatimuksia
- toimitilakannan uudistamiseen rahoituksen puitteissa huomioiden myös toimenpiteet tilatehokkuuden kasvattamiseksi ja toimitilakustannusten hillitsemiseksi.

4.2 Ennalta estämme rikoksia ja häiriöitä

Strategiassa on priorisoitu seuraavat linjaukset:

- Valvomme kaduilla ja verkossa suunnitelmallisesti ja ennalta estävästi.
- Puutumme varhain rikoksiin ja häiriöihin.
- Käytämme resursseja joustavasti ja siirrämme painopistettä ennalta estävyyteen.
- Lisäämme hallinnollisen rikostorjunnan mahdollisuuksia osana ennalta estävyyttä.
- Tehostamme kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä toimintaympäristön muutosten ennakoimiseksi ja rikollisuuden torjumiseksi.
- Panostamme tietojohdoisuuteen ja analyysiin osana ennakoimista.
- Huomioimme ennalta estävyyden johtamisen ja henkilöstön kouluttamisessa, sekä sitä kautta koko työnteon kulttuurissa

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Ylläpidetään poliisin näkyvyyttä harva-alueilla resurssien puitteissa tietojohdoista toimintaa hyödyntäen. Jatketaan HARVATURVA -projektia Oulun, Lapin, Sisä-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjanmaan poliisilaitosten alueilla.
- Kiinnitetään erityistä huomioita perhe- ja lähisuhdeväkivallan sekä lapsiin kohdistuvien väkivalta- ja seksuaalirikosten torjuntaan sekä niihin liittyvän uusintarikollisuuden ennalta estämiseen. Suoritetaan rikoksen uhrien ohjaamiset ja suojelutarpeenarvioinnit ilman aiheetonta viivytystä heti akuutin tilanteen yhteydessä sekä varmistetaan rikoksesta epäiltyjen ja rikoksesta tuomittujen tukipalveluihin ohjaaminen yhteistyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Käytetään pakkokeinoja tarkoituksenmukaisesti perhe- ja lähisuhdeväkivallan yhteydessä etenkin poliisin määräämän väliaikaisen lähestymiskiellon osalta.
- Kehitetään tietoverkkorikosten ja tietoverkkoa hyväksikäyttäen tehtävien rikosten torjuntaa annettuja lisäresursseja hyväksikäyttäen painottaen ko. rikosten taktisen tutkinnan osaamista. Poliisilaitoksen toiminta organisoidaan siten, että ko. rikosten taktista tutkintaa keskitetään henkilöille, joilla on tehtävän edellyttämä riittävä ammattitaito. Osaamista ja rakenteita kehitetään siten, että osaamisen pysyvyys taataan. Tietoverkkorikosten ja tietoverkkoja hyväksikäyttäen tehtyjen rikosten torjuntaa tehostetaan kehittämällä osaamista rikoslajineutraalisti poliisilaitoksissa koulutuksella ja kehittämällä tutkinnan organisaatioita, joka tukee asiantuntemuksen lisääntymistä ja säilymistä. Ennalta estävässä työssä säännöllisellä alueellisella ja valtakunnallisella viestinnällä vähennetään rikosvahinkoja.
- Tiivistetään yhteistyötä sovittelupalveluita tuottavien tahojen kanssa ja huomioidaan EET-sovittelun mahdollisuudet sekä uusintarikollisuuden torjunta.
- Liikenneturvallisuustyössä toimeenpannaan sektorirajat ylittävästi Poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelma 2022-2030 ja huomioidaan Liikenneturvallisuusstrategian 2022-2026 toimenpidekirjaukset. Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuutta lisätään aktiivisella viestinnällä.
- Liikennevalvontaa kohdennetaan tietojohdoisesti erityisesti nuorten kuljettajien törkeisiin liikenneturvallisuusvaarantamisiin, vakaviin piittaamattomuuksiin sekä rattijuopumuksiin nuorten liikennekuolemien sekä vakavien onnettomuuksien estämiseksi. Lisäksi valvontaa kohdennetaan nuorten vaarallista liikennekäyttäytymistä torjuvalla tavalla kokoontumisajotapahtumiin.

- Liikennevalvontaa kohdennetaan tietojohtoisesti tuloksellisuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi, eli vakavien liikenneonnettomuuksien ja -rikosten ennalta estämiseksi. Liikennevalvonnan painopistealueet ovat törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja rattijuopumukset. Samalla varmistetaan ajoterveyteen liittyvän hallinnollisen menettelyn käyttö. Ajokunnon osalta liikennevalvonta kohdennetaan päihteisiin, ajoterveyteen ja vireystilaan kuolemaan johtavien sekä vakavien henkilövahinko-onnettomuuksien vähentämiseksi. Huumerattijuopumusten kiinnijäämisriskiä lisätään liikenneanalyysin ja rikostorjunnan kohdetietoa hyödyntämällä sekä Revika -järjestelmän käyttöä tehostamalla. Liikennevalvontaa kohdennetaan nuorten vaarallista liikennekäyttäytymistä torjuvalla tavalla, kohteina esim. erilaiset miitit ja valvomalla tehokkaasti mopojen ja moottoripyörien kuntoa sekä tieliikennekelpoisuutta. Liikennevalvonnan suuntaamisessa huomioidaan myös strategiset tavoitteet kävelyn ja polkupyöräilyn lisäämiseksi, lisäämällä valvonnalla suojattomien tienkäyttäjien liikkumisen turvallisuutta.
- Raskaan liikenteen valvonnassa keskitytään ylikuormien, kuorman varmistamisen, ajo- ja lepoaikojen sekä ajoneuvon kunnan valvontaan, jolla torjutaan harmaata taloutta, kuljetusrikollisuutta sekä parannetaan liikenneturvallisuutta. Poliisilaitokset laativat ammattiliikenteen valvontaan aluettaan koskevan suunnitelman vuodelle 2023, jossa on huomioitu ed. painopisteiden lisäksi koulutus, tutkinnan kehittäminen, poliisilaitosten välinen yhteistyö ja PTR-yhteistyö, jonka tavoitteena on valvoa tehokkaasti myös muuta rikollisuutta.
- Varmistetaan raskaan liikenteen valvontaryhmien tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa monipuolista valvontatehtävää, huomioiden myös poliisilaitosrajat ylittävä yhteistyö. Parannetaan liikenne-sektoreiden/-ryhmien raskaan liikenteen perustason osaamista ohjauksen ja koulutuksen kautta. Raskaan liikenteen valvonnassa valvotaan tehokkaasti myös muuta rikollisuutta. Raskaan liikenteen valvonnan taso säilytetään vähintään vuoden 2020 tasolla.
- Laitonta maassa oleskelua torjutaan aktiivisesti ulkomaalaisvalvonnalla muun muassa maassa oleskelun edellytysten tarkistamisella. Lakisääteisten edellytysten täytyessä ryhdytään tarvittaviin toimiin. Palautustoiminta on tehokasta. Ulkomaalaisvalvonnan uusi tulosseuranta otetaan käyttöön.
- Erityisesti vakavan, ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa huomioidaan hallinnollisen rikostorjunnan keinot.
- Poliisiyksiköt osallistuvat aktiivisesti poliisin valmius- ja varautumistyöhön, suunnitteluun, poikkeamien raportointiin, tilannekuvan tuottamiseen, viranomaisyhteistyöhön sekä alueellisiin harjoituksiin, jolla ennalta estetään erilaisten uhkakuvien toteutumista. Poliisiyksikön tulee aktiivisesti etsiä keinoja ja laatia osaltaan suunnitelmia ICT-varautumisen kehittämiseksi.
- Reagoidaan tehokkaasti tilanteen muutoksiin ja annetaan nopeasti uusia tarvittavia ohjeistuksia sekä kohotetaan valmiutta uhkakuva-arvion pohjalta poliisin valmiustasojärjestelmän mukaisesti sekä tarvittaessa siirretään resursseja yksiköiden välillä.
- Poliisin ennalta estävän työn strategiaa ja sen keskeisiä työmuotoja toteutetaan poikkileikkaavasti kaikessa poliisitoiminnassa. Osana strategian uudistustyötä selkeytetään poliisin ennalta estävän toiminnan määritelmää ja siten myös poliisin ja muiden toimijoiden tehtäviä. Ennalta estävän toiminnan kohteet valitaan tietojohtoisesti analyysin tukemana ja lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota lähiöturvallisuuteen ja palvelutason kannalta haasteellisiin sekä harvaan asuttuihin alueisiin. Ennalta estävässä toiminnassa lisätään tarkoituksenmukaisella tavalla poliisilain mukaisten toimivaltuuksien käyttöä.

- Poliisilaitokset laativat ampuma-aseasioiden valvontaa alueellaan koskevan suunnitelman vuosille 2022-2024. Suunnitelman laadinnassa otetaan huomioon yhteistyössä ampuma-aseasiantuntijoiden verkostossa käytävät keskustelut sekä uuden asetietojärjestelmän käyttöönottoon valmistavat toimenpiteet. Poliisilaitokset valmistautuvat uuden asetietojärjestelmän käyttöönottoon 1.3.2024 osallistumalla järjestettäviin koulutuksiin ja testauksiin, toteuttamalla Poliisihallituksen erikseen ohjeistamat nykyisen asetietojärjestelmän tietosisällön parannustoimet sekä jatkamalla vuonna 2022 laadittujen aselupa-asioiden valvontasuunnitelman toteuttamista.
- Varmistetaan, että poliisiyksiköiden ATI-toiminnot tunnistavat ja tukevat analyysin keinoin erilaisia temaattisia poliisitoiminnan painopisteitä, joissa voi olla myös vahvoja kansainvälisiä yhtymäkoh-
tia. Tavoitteena on priorisoida näiden painopisteiden kautta poliisin ennalta estävää ja paljastavaa yhteistoimintaa rikostorjunnan, valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja lupavalvonnan kesken. ATI-toimintojen tulee mm. tukea valtakunnallisten teemavalvontaoperaatioiden toteuttamista poliisiyksiköissä osallistumalla asiantuntemuksellaan valvonnan suunnitteluun sekä poliisiyksikön tulosten analysointiin.
- Toteutetaan poliisin viestintäkalenterissa määritellyt yhteiset viestintäteemat, erityisesti strategisen tilannekuvan perustella määritettyjen rikosilmiöiden osalta, jotta niitä voidaan estää ennalta.
- Tuetaan SM:n vastuulla olevan siviilikriisinhallinnan tavoitteiden toteutumista mahdollistamalla oman henkilökunnan valmiuksia osallistua siviilikriisinhallinnan tehtäviin, erityisesti naisten.
- Puututaan Arpajaislain vastaiseen markkinointiin.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- poliisin organisaatio-, tieto- ja kyberturvallisuuden omasuojan ja tilannekuvan sekä ICT-varautumisen kehittämiseen
- ennalta estävän työn (EET) strategian ja sen toimeenpanosuunnitelman toteuttamiseen
- liikennevalvonnan painopistealueisiin (törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset, rattijuopumukset, ajoterveys) sekä liikennevalvonnan kohdentamiseen erityisesti turvalaitteiden ja tarkkaavaisuutta häiritsevien tekijöiden valvontaan sekä huumerattijuopumusten kiinnijäämisriskin lisäämiseen sekä raskaan liikenteen valvonnan tehostamiseen
- rikosten selvittämiseen ja ennalta estävään toimintaan
- rikostiedustelun kehittämiseen erityisesti yhteiskunnan kannalta haitallisimpien uhkien sekä ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan.

4.3 Paljastamme ja selvitämme erityisesti vakavia rikoksia tehokkaasti

Strategiassa on priorisoitu seuraavat linjaukset:

- Pidämme vakavien henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten selvitystason korkeana ja tutkintajan kohtuullisena.
- Panostamme rikosprosessin alku- ja esikäsittelytoimiin, ja vapautamme resursseja priorisoituihin tutkintakokonaisuuksiin
- Painotamme yhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan merkittävien rikosten, kuten ympäristö- ja huumausainerikosten, paljastamista ja tutkimista sekä rikoshyödyn takaisinsaantia.
- Kehitämme henkilöstölle monipuolisia ja motivoivia rikostorjunnan työtehtäviä, sekä työn tekemistä palvelevia prosesseja.
- Painotamme rikostorjunnan kansainvälistä yhteistyötä.
- Vähennämme piilorikollisuuden osuutta lisäämällä kansalaisten ilmoitusaktiivisuutta, sekä panostamalla paljastavaan tutkintaan ja tiedusteluun.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Priorisoidaan rikostorjunnan lakisääteiset tehtävät.
- Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset, seksuaali- ja yhteiskunnalle haitallisimmat rikokset sekä niiden haitat vähenevät.
- Barnahus-hankkeen toimintamallit jalkautetaan alueellisesti lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnan tehostamiseksi.
- Tunnistetaan rikostorjunnassa erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ja varmistetaan heidän oikeuksiensa toteutuminen sekä heitä koskevien asioiden tutkinta asianmukaisesti ja hienotunteisesti ilman aiheutonta viivytystä.
- Rikostutkinnan esikäsittelyprosessia toteutetaan Poliisihallituksen ohjeen mukaisesti yhteistyössä syyttäjälaitoksen kanssa siten, että esikäsittelytoiminta on poliisilaitoksissa toiminnallisesti yhdenmukaista, parantaa esitutkinnan päätöksenteon laatua, tehostaa rikosten selvittämistä sekä lyhentää tutkinta-aikoja ja varmistaa kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun sekä huomioi yhteistyön Rikosuhripäivystyksen ja sovittelutoiminnan sekä muiden auttavien tahojen kanssa. Esikäsittelytoiminnan ja rikosilmoitusten kirjaamisen riittävät resurssit turvataan, toiminnalla hallitaan sisään tulevaa tehtävämäärää ja varmistetaan vakavien rikosten tutkinta.
- Valvonta- ja hälytystoiminta ja liikennevalvonta toteuttaa esitutkintatoimenpiteitä niin sanotun yhden kosketuksen periaatteella valvonnassa esille tulleiden rikosten osalta resursseja vastaavasti tarkoituksenmukaisella tavalla. Poliisin resurssien vähentyessä poliisin hälytyspartiot ovat entistä sidotumpia kiireellisten hälytystehtävien hoitamiseen, eikä voida varmistaa partioiden sitomista esitutkintatoimenpiteisiin kuin aivan välttämättömimpien ensitoimien osalta.
- Poliisilla tulee olla yhteinen käsitys ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden tunnistamis- ja määrittämisprosessista sekä tilannekuvasta. Määrittelyprosessissa ja tilannekuvassa on huomioitava katujengi-ilmiö ja muut vastaavat nousevat ilmiöt (esim. kokoontumisajotapahtumat). Poliisin yhteinen tilannekuva muodostetaan poliisiyksiköiden toimesta, johon poliisilaitokset tuottavat alueellisen tilannekuvan, mikä yhdistetään Keskusrikospoliisissa valtakunnalliseen ja kansainväliseen tilannekuvaan, luoden perustan tietojohdoiselle kohdevalinnalle yhdistettynä PTR-painopisteisiin.
- Rikosten estämistä, paljastamista ja tutkintaa tulee edelleen kehittää yhdessä, rikoslajineutraaluiden näkökulmasta rikostorjunnan vaikuttavuuden takaamiseksi. Operatiivinen rikosten estämisen

malli luodaan Poliisihallituksen ohjauksessa. Toimintamallissa tehostetaan poliisilain 5 luvun keinojen käyttöä.

- Talousrikostorjunta kytketään kiinteämmin osaksi ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Kohdevallinnassa on huomioitava jr-ryhmän talousrikollisuus ja sen torjunta. Rikoshyödyn poisottaminen ja rikollisen toiminnan jatkamisen keskeyttäminen ovat keskiössä kehitettävässä toimintaa reaaliaikaisempaan suuntaan.
- Tiedustelutoimintaa kehitetään Poliisihallituksen ohjauksessa yhdessä poliisiyksiköiden ja Poliisi-ammattikorkeakoulun kanssa.
- Kiinnitetään erityistä huomiota poliisin rikostutkinnan ja sen valmiuksien kehittämiseen sekä rikosilmoitusten ja esitutkinnassa laadittavien muiden asiakirjojen laatuun sekä ihmisten kohtaamiseen kaikessa poliisitoiminnassa
- Painotetaan ihmiskauppa- ja senkaltaisten rikosten torjuntaa, erityisesti seksuaalisen hyväksikäytön ihmiskaupparikosten tehokasta paljastamista. Varmistetaan myös, että ihmiskaupparikosten eri ilmenemismuodot tunnistetaan ja tulevat asianmukaisesti tutkittua resurssien puitteissa.
- Tehostetaan rikostorjuntaan ja rikosten tutkintaan liittyviä poliisin valmiuksia ja osaamista sekä tuetaan tässä työssä tarvittavaa jaksamista.
- Talousrikostutkinnassa vakiinnutetaan juttujen esikäsittely ja nopeutetun menettelyn mallit. Lisäksi talousrikostutkinnan valtakunnallisen kehittämisen keinoja ja mahdollisuuksia tarkastellaan erityisesti yksiköiden yhteistyömahdollisuuksien lisäämisen näkökulmasta.
- Tehostetaan rikostutkintaa huomioiden sähköisen tiliotteen ja sähköisen rikosilmoituksen tuoma resurssihyöty.
- Osallistutaan aktiivisesti ympäristörikostorjunnan alueellisten moniviranomais-yhteistyöryhmien toimintaan ja yhteistyön tiivistämiseen. Toimitaan tiiviissä yhteistyössä Keskusrikospoliisiin sijoitettujen valtakunnallisen ympäristörikosten tutkimuskoordinaattorin kanssa sekä ympäristörikostutkinnan koordinaattorin kanssa, jolle tuotetaan säännöllisesti alueellista ympäristörikosten tilannekuvaa valtakunnallisen tilannekuvan muodostamiseksi.
- Painotetaan rikoshyödyn pois ottamista kaikkien rikoslajien osalta hyödyntäen rihiy -ohjeistusta ja käsikirjaa. Rikoshyödyn pois ottamista tehostetaan rikoslajineutraalisti. Rikoshyötyä koskevat kirjat ja tiedot järjestelmiin tehdään ajantasaisesti.
- Ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa tehostetaan poliisiyksiköiden välisellä yhteistyöllä sekä yhteistoiminnassa Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa. Rikostorjunnallista yhteistyötä tehdään myös osallistumalla kansainvälisen tason toimintaan, kuten esimerkiksi EMPACT-yhteistyö. Vakavan rikollisuuden kohdetorjuntamenettelyllä torjuntatoimet kohdistetaan yhteiskunnan kannalta haitallisimpaan ja vaarallisimpaan rikollisuuteen. Kehitetään ja tehostetaan verkkoavusteisen huumausaine- sekä muiden laittomien aineiden ja esineiden kaupan torjuntaa kohdentamalla tiedonhankintaa ja torjuntatoimenpiteitä erityisesti Darknetin kauppapaikoilla toimiviin huumausaineiden myyjiin. Torjuntatoimien tehokkuutta ja vaikuttavuutta seurataan.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- erityisesti haavoittuvassa ja heikommassa asemassa oleviin rikoksen uhreihin ja heidän tilanteensa kokonaisvaltaiseen hoitamiseen (ml. ohjaus tukipalveluihin ja suojelutarpeen arviointi) sekä

erityisesti perhe- ja lähisuhdeväkivallan sekä naiseen kohdistuvan väkivallan ja lapsiin kohdistuvien rikosten torjuntaan.

- Barnahus -hankkeen toimintamallin käyttöönottoon lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnan tehostamiseksi sekä lapsiin kohdistuvien väkivalta- ja seksuaalirikosten tutkinnan keskittämiseen ja ko. toimintojen kehittämiseen poliisilaitoksittain vähintään alueellisesti.
- uusien rikosilmiöiden torjuntaan toimien vaikuttavuuteen panostamalla
- pakkokeinojen tehokkaaseen ja monipuoliseen käyttöön.
- rikoksesta epäillyn / tuomitun tukipalveluihin ohjaamiseen yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen kanssa uusintarikollisuuden torjumiseksi.
- ympäristörikostorjunnan alueellisten moniviranomaisyhteistyöryhmien toimintaan ja yhteistyön tiivistämiseen.
- talousrikostorjunnan strategian ja toimenpideohjelman toteuttamiseen, missä tulisi pystyä huomioimaan edes jossain määrin nopeutetun menettelyn tutkintamallit sekä rikoslajineutraalisti rikoshyödyn takaisinsaanti.
- vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan yhteistoiminnassa Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa.
- Ihmiskaupparikollisuuden sekä ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan ja paljastamiseen sekä rikostiedustelun kehittämiseen

4.4 Tuotamme nykyaikaisia, turvallisia ja kehittyviä palveluita, teemme yhteistyötä ja viestimme aktiivisesti

Strategiassa on priorisoitu seuraavat linjaukset:

- Huomioimme poliisin palveluiden kehitystyössä eri asiakasryhmien tarpeet sekä kestävän kehityksen ja turvallisuuden näkökulmat.
- Lisäämme tietoisuutta, ohjausta ja neuvontaa poliisin palveluista.
- Hyödynnämme teknologian tarjoamat mahdollisuudet kaikessa toiminnan kehittämisessä.
- Hyödynnämme ja kehitämme poliisin sisällä olevia palvelurakenteita ja yhteistyötä yli yksikkörajojen.
- Kehitämme jatkuvasti toimintakykyä ja tietoturvallisuutta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Poliisin yjt-suorituskyky, turvallisuusviestintä sekä ennakoiva ja ajantasainen tilannekuva vastaavat toimintaympäristön vaatimuksia.
- Huolehditaan siitä, että lupahallinnon henkilöstö on koulutettu Henkilökortti- ja passirekisterin uuden version käyttöön ja uusiin toimintatapoihin.
- Otetaan käyttöön vaikuttajaviestinnän konsepti, jolla varmistetaan riittävä yhteydenpito keskeisten sidosryhmien päättäjiin.
- Kehitetään poliisin kiireettömiä neuvontapalveluita sitä tukevilla teknologioilla ja toimintamalleilla tallennettujen kuulustelujen litteroinnin automatisointia ja rahanpesuilmoitusten vastaanoton ja käsittelyn automatisointia.
- Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä huomioidaan tiedonhallinnan vaatimukset eli niin tietosuoja, tietoturvallisuuden kuin tiedon elinkaaren hallinnan vaatimukset. Myös viestintää toteutetaan huomioiden tietosuoja ja tietoturvallisuus.

- Toteutetaan lupahallinnon tilaa koskevan selvityksen toimenpiteitä.
- Toteutetaan Poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelman 2022-2030 teknologian, viestinnän ja yhteistyön hyödyntämistä ja kehittämistä koskevia kirjauksia. Näillä tavoitellaan ennalta estävyyttä liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja toisaalta liikennevalvonnan vaikuttavuutta turvallisuudentunteen ja kiinnijäämisriskin tunteen lisäämiseksi.
- Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan budjettimietinnön linjauksen mukaisesti selvitetään poliisin merellisen (rajojen varmistamisen) suorituskyvyn tarpeet / tavoitteet ja päivitetään päätös Poliisin vesiliikenteen valvontaa ja venekalustoa koskevista linjauksista (POL-2017-679) sen mukaisesti, sekä aloitetaan mahdollisesti tarvittavien venehankintojen suunnittelu.
- Kehitetään poliisin kykyä havainnoida tiedonhallinnan uhkia ja suojautua niitä vastaan sekä hallita niitä sekä lisätään tietoisuutta, suunnitelmallisuutta ja varautumista tiedonhallinnan uhkiin ja poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin poliisin toiminnan edellyttämällä tasolla.
- Ylläpidämme, valmistaudumme ja kehitämme poliisin sisäisen turvallisuuden ja varautumisen toimintokokonaisuutta vastaamaan poliisin omasuojan ajanmukaisiin tarpeisiin sekä reagoimaan tehokkaasti tilanteen muutoksiin.
- Naton jäsenmaaksi liittymisen myötä järjestön kansainvälisen turvallisuusluokittelun mukaisia asiakirjoja ja tietoaaineistoja tulee käsiteltäviksi poliisissa. Poliisihallinnon osalta suunnitellaan ja ohjataan yhdenmukainen asiakirjojen ja tietoaaineistojen vaatimusten mukainen käsittely sisältäen ICT-ratkaisut kuin paperimuotoisten asiakirjojen käsittely-ympäristön, käsittelyn ja jakelun poliisihallinnossa.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- Viestinnän lisäämiseen sekä johto- ja tilannekeskusverkoston viestinnällisen suorituskyvyn vahvistamisen
- Mobiilihenkilökortin käyttöönottoon ja henkilökortti- ja passijärjestelmän uudistamiseen sekä lupahallinnon tilaa koskevan selvityksen suositusten toteuttamiseen
- Liike-järjestelmän ylläpitoon sekä uuden lainsäädännön vaatimusten toteuttamiseen (liikennevirhemaksujen käsittelyjärjestelmä, ajo-oikeusasioiden asiankäsittelyjärjestelmä)
- Eräiden lupa-asiakirjojen käyttöönottoprojektien toteuttamiseen (mm. aselupakortit, yksityisen turvallisuusalan kortit)
- Poliisin asiankäsittelyn ja palveluiden suunnitelmallisen kokonaisuuden kehittämiseen
- Digitalisaation edistämiseen (esim. robotiikan ja tekoälyn käyttöönotto) sekä myös paperimuotoisten asiakirjojen digitalisointia

4.5 Hiilineutraali ja monimuotoisuuden turvaava Suomi

- Poliisi toimii aktiivisesti kestäväen kehityksen sitoumuksen tavoitteiden saavuttamiseksi panemalla toimeen hiilijalanjälkeä pienentäviä ja muita ilmastonmuutoksen torjuntaa tukevia toimia.
- Ilmastonmuutoksen torjumiseksi hiilijalanjälki pienenee 50% vuoteen 2027 mennessä (v. 2018 taso)

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Toimenpannaan poliisin kestäväen kehityksen sitoumus ja raportoidaan siitä annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Päivitetään kestäväen kehityksen toimeenpanoa varten luotu pitkän aikavälin suunnitelma keinoista, joilla poliisi mm. kykenee saavuttamaan hallituksen ja SM:n määrittämät hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteet vuoteen 2027 mennessä. Päivityksessä huomioidaan uusi SM:n hallinnonalan hiilijalanjäljen laskentatapa.
- Aloitetaan poliisin dieselkäyttöisissä autoissa uusiutuvan dieselin käyttö niillä alueilla, joissa polttoaineen jakeluverkosto on riittävän kattava. Tämä edellyttää kuitenkin lisärahoitusta.
- Kartoitetaan poliisin toimitilojen sähkösopimukset ja Siirrytään hiilidioksidipäästöttömään sähköön (Hansel-sopimus) kaikissa sähkösopimuksissa, joissa se on mahdollista.
- Päivitetään poliisin vastuullisuusraportointi.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- Hybridi- ja täyssähköajoneuvojen lisäämiseen sekä latausverkon laajentamiseen.
- Poliisin kyvykkyyksien kehittämiseen erityisesti raskaan liikenteen päästömanipulaatioiden paljastamisessa.

4.6 Oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja mukaan ottamisen edistäminen.

- Edistämme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa määritellään kehittämisen painopistealueet. Poliisissa ei suvaita syrjintää tai häirintää millään perusteella ja mahdollisiin tapauksiin puututaan viipymättä.
- Poliisi varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Poliisissa vahvistetaan eettisen johtamisen osaamista ja toteutetaan poliisin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisia konkreettisia toimenpiteitä, joiden toteutumista seurataan kaikissa poliisin yksiköissä aktiivisesti. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.
- Poliisin henkilöstöä ohjeistetaan ja muistutetaan säännöllisesti mahdollisten häirintätilanteiden esille tuomisesta ja varmistetaan, että koko henkilöstö on tietoinen asian käsittelymallista. Häirintään ja epäasialliseen kohteluun on nollatoleranssi.
- Hallintokantelut ja eettisen kanavan ilmoitukset käsitellään kohtuullisessa ajassa. Saapuneiden kanteluiden ja eettisen kanavan ilmoitusten aihealueita ja ratkaistujen kanteluiden toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan poliisitoiminnan kehittämiseksi.
- Poliisihallitus vahvistaa vuosittaiset laillisuusvalvonnan painopistealueet, joiden mukaisesti laillisuusvalvontaa ja -tarkastuksia suoritetaan koko poliisihallinnossa. Poliisihallitus suorittaa jokaiseen poliisiyksikköön laillisuustarkastuksen. Tarkastusten havainnoista ja toimenpiteistä raportoidaan poliisitoiminnan kehittämiseksi.
- Sisäinen tarkastus laatii vuosittain riskiperusteisen sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman ja toteuttaa sen mukaiset tarkastukset ja raportoi niistä sekä seuraa niiden johdosta päätettyjen toimenpiteiden toteutumista.
- Parannetaan rekrytointia ruotsinkielisen koulutuksen toteutumisen turvaamiseksi.
- Perustetun poliisin kielipalveluiden verkoston kautta tunnistetaan kielipalveluiden erilaiset kehittämistarpeet sekä edistetään poliisin palveluiden yhdenvertaista saatavuutta kielellisestä näkökulmasta kielipalveluja kehittämällä.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- Henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun edistämiseen kaikissa tilanteissa päivittämällä myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat.
- edistämään poliisin palveluihin liittyvää toiminnallista yhdenvertaisuutta poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden mukaisesti.
- Etnisten vähemmistöjen rekrytointia poliisiin toteuttamalla myös selvitystyön toimenpiteitä mm. luottamuksen kasvattamiseksi erityisesti niissä ryhmissä, joissa se on vähäisempää tai joissa tunnetaan eniten turvattomuutta.

5 Strategian mahdollistaja – hyvinvoiva henkilöstö

Strateginen henkilöstöjohtaminen on tietoon perustuvaa suunnitelmallista toimintaa, jolla johdetaan ja ohjataan poliisin tärkeintä voimavaraa, henkilöstöä. Poliisin henkilöstösuunnitelma linjaa poliisiyksiköiden henkilöstövoimavarojen hallintaa viidestä näkökulmasta, joita ovat johtaminen ja työyhteisö, osaaminen, henkilöstön määrä ja rakenne, työhyvinvointi ja työkyky sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Poliisiyksiköillä on myös omat henkilöstösuunnitelmansa.

Henkilöstö on poliisin tärkein voimavara. Henkilöstösuunnittelulla pyritään ennakoimaan ja varmistamaan, että poliisilla on määrältään ja laadultaan sellaiset henkilöstövoimavarat, joilla edistetään poliisin suorituskykyä ja tavoitteiden saavuttamista.

Poliisin henkilöstösuunnitelmassa kuvataan, mitä toiminnalliset linjaukset ja tavoitteet tarkoittavat henkilöstövoimavarojen näkökulmasta.

Johdanto-osiossa on kuvattu JTS-kauden resurssitilannetta voimassa olevien kehyspäästösten mukaisesti ja siitä seuraavia sopeuttamistoimia. Nämä toimet kohdentuvat myös merkittävässä määrin henkilöstöön.

Henkilöstömäärän vähenemisen yhteydessä on pystyttävä huolehtimaan mm. olevan henkilöstön työhyvinvoinnista ja osaamisen kehittämisestä.

Tavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuonna 2023:

- Poliisin yksiköt päivittävät henkilöstösuunnitelman henkilöstöbarometrin tulosten pohjalta. Henkilöstöbarometrin kehittämissuunnitelma liitetään osaksi henkilöstösuunnitelmaa ja niissä kuvattujen toimenpiteiden toimeenpano aloitetaan.
- Koko hallinnossa toteutetun osaamistarvekartoituksen pohjalta laadittuja toimenpiteitä priorisoidaan ja niiden toteutus aloitetaan kaikissa poliisin yksiköissä. Osaamisen kehittämisen keskeisenä toimenpiteenä on liikkuvuuden edistämiseen tähtäävät toimenpiteet
- Monimuotoisen rekrytoinnin projektin toimenpidesuosituksen toteutus aloitetaan
- Poliisi kehittää yhdenmukaista työnantajapolitiikkaa kaikissa poliisiyksiköissä
- Edistetään monipaikkaista työn tekemisen tapaa
- Lupahallinnon henkilöstö koulutetaan henkilökortti- ja passirekisterin uuden version käyttöön ja uusiin toimintatapoihin sekä digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönottoon.
- Rikostorjunnan työpaikkakoulutuksen suunnittelun ja täytäntöönpano.
- Teknisen tutkinnan osalta tarkastellaan mahdollisuuksia toiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen esimerkiksi huomioiden palveluiden ja osaamisen tarkoituksenmukainen alueellinen sijoittuminen.
- Tarkastetaan lupahallinnon tilaa koskevan selvityksen toimenpidesuosituksissa suositellulla tavalla työprosessit matkustusasiakirjoissa (suositus 12), aselupa-asioissa (suositus 14), yksityisen turvallisuusalan luvissa (suositus 16) ja muissa luvissa (suositus 21). Työprosessien määrittely ja tarkastelu tehdään poliisilaitosten ja Poliisihallituksen yhteistyönä. Poliisiyksiköt jalkauttavat määrittävät toimintatavat mm. luvanhaltijoiden nuhteettomuusseurannasta poliisilaitoksella sektorirajat ylittävästi.
- Tietoverkkorikosten ja tietoverkkoja hyväksikäyttäen tehtyjen rikosten torjuntaa tehostetaan kehittämällä osaamista rikoslajineutraalisti koulutuksella ja kehittämällä yksikössä tutkinnan organisaitioita tavoitteena tukea asiantuntemuksen lisääntymistä ja säilymistä.

- Poliisiammattikorkeakoulun ja Keskusrikospoliisin kansainvälisten asioiden pilottiprojektissa koulutettua henkilöstöä (KV-tiedonvaihdon asiantuntija) hyödynnetään muun henkilöstön koulutuksessa ja operatiivisessa toiminnassa. Lisäkoulutettavien tarve arvioidaan.
- Käytetään POTI järjestelmää sekä operatiivisessa toiminnassa että temaattisten painopisteiden tiedon hallinnassa (tiedon tallentaminen, tiedon käsittely ja tiedon hyödyntäminen). Kansainvälisiin tietojärjestelmiin (Schengen, Europol ja Interpol) tehdään hakuja ja tallennetaan rikos- ja rikos-tiedustelutietoja aktiivisesti.
- Strategista, taktista ja operatiivista toimintaa tukemaan kehitetään analytiikan palveluita ja tuotteita.
- Varmistetaan, että poliisiyksikön analyysitoiminta osallistuu poliisin valtakunnallisten temaattisten painopisteiden analyysityöhön.

Henkilöstötavoitteen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet vuosina 2024–2027 tarkentuvat myöhemmin kevään 2023 JTS-päätöksen ja tarvittavien priorisointikeskustelujen jälkeen sekä talouden vakauttamistyön edetessä.

Toimenpiteitä tulisi kehyskaudella pystyä kohdentamaan

- Henkilöstöbarometrin kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseen
- Henkilöstön osaamisen kehittämiseen huomioiden operatiivisen toiminnan tarpeet
- Monimuotoisen rekrytointiprojektin toimenpidesuosituksen toteuttamiseen
- Rikostutkinnan tehtävien kokonaiskehittämiseen parantaen myös rikostutkinnan tehtävien houkuttelevuutta huomioiden myös digitalisaation mahdollisuudet
- Työsuojelun, työterveyshuollon ja työkyvyn johtamiseen, jolla edistetään työn ja toimitilojen terveellisyttä ja turvallisuutta sekä henkilöstön työkykyisyyttä
- Terveellisiin, turvallisiin ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisiin toimitiloihin

Lisäksi, jos kevään 2023 JTS-päätöksessä poliisin rahoitusvajetta ei kyetä korjaamaan, aloitetaan tarvittaessa YT-neuvottelut poliisiyksiköissä Poliisihallituksen ohjauksen mukaisesti.

6 Poliisitoimen määräraha-kehukset vuosina 2023–2027

Rahoitus, 1000 euroa (vahvistettu JTS 22.4.22)	TAE 2023	S 2024	S 2025	S 2026	S 2027
26.10.01 Poliisitoimi	863 666	832 047	831 258	831 208	831 208
- kehys - kehyksen ulkopuoliset					
26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokuljetukset	7 668	7 668	7 668	7 668	7 668

7 Seurantatiedot

Kevään 2023 JTS-päätöksen jälkeen voidaan arvioida tarkemmin henkilöstömäärän mahdollisista vähennyksistä aiheutuvat toiminnalliset painotukset ja priorisoinnit samoin kuin vaikutukset toiminnallisiin tunnuslukuihin, joita ei siis tässä yhteydessä ole arvioitu vuosien 2024 - 2027 osalta.

Poliisitoimen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	TP2020	TP 2021	Arvio 2022	TAE2023	S2024	S2025	S2026	S2027
Rikoslakirikosten määrä, enintään	542 466	484 822	474 453	450 000				
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹	98,7	99,2	91,9	99,3				
Liikenneturvallisuus-indeksin arvo, vähintään (2001=100) ²	-	289,4	-	289,4				
Häiriöindeksi, arvo, enintään ³		100,3	88,5	98,1				
Kansalaisten kokema turvallisuuden tunne, keskiarvo vähintään (asteikko 1-4) ⁴	3,03	-	3,05	-				
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo vähintään (asteikko 1-4) ⁵	3,39	-	3,40	-				

¹ **Katuturvallisuusindeksissä** painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumusten lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukaslukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

² **Liikenneturvallisuusindeksi** on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

³ **Häiriöindeksissä** painotetaan tiettyjen poliisille ilmoitettujen henkeen ja terveyteen sekä omaisuuteen kohdistuneiden rikosten ja tehtävien lukumäärät, jotka lasketaan yhteen. Näitä tiettyjä rikoksia ja tehtäviä on n. 40, Summa suhteutetaan alueen asukaslukuun. Mitä korkeampi arvo on, sitä enemmän häiriöitä suhteutettuna asukaslukuun. Valtakunnallinen arvo 2014 = 100."

⁴ **Kansalaisten turvallisuuden tunnetta** mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähiympäristössä?", 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Poliisibarometri on joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu, toteutettu edellisen kerran 2018 ja 2020

⁵ **Kansalaisten luottamusta poliisin toimintaan** mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotatte seuraavien viranomaisten toimintaan...?", 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Poliisibarometri on joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu, toteutettu 2018 ja 2020.

8 Muut keskeiset indikaattorit

Rahoitus	TP2020	TP 2021	Arvio 2022	TAE2023	S2024	S2025	S2026	S2027
Talousarvio- / Kehysrahoitus (ml. lisätalousarviot) (1 000 euroa)	802 366	838 324	828 983	863 966	832 047	831 258	831 208	831 208
Kaikki tuotot yhteensä (1000 euroa)	53 796	70 411	80 492	70 492	72 492	72 492	72 492	72 492
Edelliseltä vuodelta siirtynyt rahoitus (1 000 euroa)	41 520	33 854	59 600	30 030	2 224	763	1 197	1 759
Kokonaisrahoitus yhteensä (1000 euroa)	897 682	942 589	969 075	964 487	906 762	904 512	904 896	905 458

Henkilöstötavoitteet	TP2020	TP 2021	Arvio 2022	TAE2023	S2024	S2025	S2026	S2027
Henkilöstötavoitteet yhteensä, htv ⁶	10 108	10 107	10 235	10 173	9 553	9 423	9 353	9 253
Poliisimiehet, htv - tavoite	7374	7 412	7 545	7 558	6 958	6 828	6 758	6 658
Opiskelijat, htv	319	273	272	233	328	328	328	328
Muu henkilöstö, htv	2415	2 422	2 418	2 382	2 267	2 267	2 267	2 267

Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikenneturvallisuus	TP2020	TP 2021	Arvio 2022	TAE2023	S2024	S2025	S2026	S2027
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min.	10,0	9,7	9,9	9,8				
Toimintavalmiusaika alle 20 min (% A +B tehtävistä)	76,8	75,6	74,6	75,2				
Toimintavalmiusaika alle 45 min (% A+B -tehtävistä)	-	95,5	95,3	95,4				
Liikenteen valvontaan käytettävä työaika, htv	484,2	415,8	492,0	492				
-josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	54,0	48,5	52,0	52,0				

⁶ Henkilötyövuositavoitetiedot sisältävät vain poliisin toimintamomentilta 26.01.01 palkatun henkilöstön osuuden, ei mm. työllisyysvaroin palkattuja. Taulukossa esitetty kevään 2022 JTS-päätökseen pohjautuvat arviot.

Rikostorjunta	TP2020	TP 2021	Arvio 2022	TAE2023	S2024	S2025	S2026	S2027
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikennerikokset), %, vähintään	44,1	49,2	46,1	49,0				
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikennerikokset), keskiarvo, vrk	146	167	175	170				
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	34,1	37,8	35,9	37,8				
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten (kaikki) selvitystaso, %, vähintään	67,6	66,2	59,8	61				
Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, määrä	36 062	36 812	35 956	36 902				
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	24,91	40,4	20,81	40,0				
Haltuun saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj.euroa	36,23	50,1	32,94	53,0				

Lupahallinto	TP2020	TP 2021	Arvio 2022	TAE2023	S2024	S2025	S2026	S2027
Sähköisen asioinnin käyttöaste % (sähköisesti vireille laitettujen lupien osuus koko volyymistä niissä luparyhmissä, joissa sähköinen asiointi on mahdollista)	72,1	77,0	80,7	77				
Poliisin käsittelemät maksulliset lupa-asiat yhteensä, kpl	842 505	1 080 734	1 515 000	1 295 000				
Valvonnalliset toimenpiteet yhteensä, kpl (sis. ajo-oikeuspäätökset, aselupien peruutus- ja varoituspäätökset sekä järjestyksenvälvoija- ja vartijakorttien peruutukset ja varoitukset)	69 095	77 809	90 000	75 000 (ei ole TAE:ssa mukana)				

9 Toiminta- ja taloussuunnitelman vahvistaminen

Poliisihallitus vahvistaa oheisen poliisin toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2027 sekä taloussuunnitelman vuodelle 2023.

Espoossa 21.12.2022.

Poliisiyllyjohtaja

Seppo Kolehmainen

Hallintojohtaja

Anne Aaltonen

10 Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2027 ja tulossuunnitelma 2023 -asiakirjan liite

10.1 Suunnitellut lainsäädäntöhankkeet

10.1.1 Lakimuutos ulkomaalaislain muuttamiseksi

- Lyhyt ja tiivis kuvaus sisällöstä

Käynnistetään lakimuutos ulkomaalaislain muuttamiseksi siten, että säilöönnotolle ja asumisvelvollisuudelle vaihtoehtoisena vähemmän rajoittavana ja yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisempaa turvaamistoimena säädetään kielteisen oleskelulupapaatoksen saaneen henkilön tekninen valvonta.

Selvitys tehty, tällä tiedolla lakimuutosta ei toteuteta. Vastuutaho on SM/MMO

- Lyhyt kuvaus, mitä edellyttää poliisihallinnolta

Jos hanke käynnistetään, Poliisihallitukselta olisi hyvä olla edustaja valmistelutyöryhmässä. Pohan näkökulmasta lakimuutos ei ole tarpeellinen eikä sellaisenaan tarpeellinen. Poha on tähän tematiikkaan liittyen esittänyt sisäministeriölle useana vuotena turvaamistoimien kehittämiseen liittyvänä ehdotuksena yjt-perusteisen säilöönnoton sisällyttämistä lainsäädäntöön.

- Poliisitoimen lisäresursointitarve, htv ja eurot

Maahanmuuttovirasto on tehnyt erillisen kustannushyötyarvion asiasta. Migrin arvion mukaan hankkeen aiheuttamat kustannukset ja valvonnasta mahdollisesti saatava hyöty eivät kohtaa. Jos hanke esitetyssä muodossa etenee lainsäädäntöön ja teknisen valvonnan toteutus ohjautuisi poliisille, resurssivaikutukset (sekä htv että valvontajärjestelmän hankkimisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset) ovat merkittävät.

10.1.2 Poliisin tiedonhankintakeinot ja esitutkinta

- Lyhyt ja tiivis kuvaus sisällöstä

Tekninen valvonta ja verkkotiedonhankinta edellyttäisivät selkeätä säädöspohjaa. Esitutinnan suorittamisvelvoite sekä esitutkintakynnys kaipaivat uudelleentarkastelua.

- Lyhyt kuvaus, mitä edellyttää poliisihallinnolta

TEKNINEN VALVONTA: Lakihankkeessa on tarkoitus arvioida poliisilain 4 luvun teknisen valvonnan säännöksiä ja huomioida mahdolliset muutostarpeet. Muutostarpeet voivat liittyä teknisen valvonnan määrittelyyn ja erilaisiin poliisin suorittamiin teknisten apuvälineiden avulla tehtäviin valvontoihin, kuten ns. haalarikameravalvontaan, liikkuvaan automaattivalvontaan jne.

- Poliisitoimen lisäresursointitarve, htv ja eurot

Lakimuutos ei lähtökohtaisesti aiheuta resurssivaikutuksia, koska kyse olisi toimivaltuuksien laajentamisesta. Vaikutukset liittyisivät sen sijaan siihen, että uudet toimivaltuudet mahdollistaisivat tehdä enemmän ja tehokkaammin.

- Suunniteltu voimaantuloaika

Ei tiedossa ja arvioidaan erikseen.

10.1.3 Maalittaminen

- Lyhyt ja tiivis kuvaus sisällöstä

POHA on tehnyt yhdessä Vksv:n ja käräjäoikeuksien laamannien kanssa esityksen OM:lle viranomaisten rikosoikeudellisen suojan parantamiseksi, sisältäen oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan laajennuksen. Lisäksi POHA on tehnyt SM:lle esityksen nimilaattojen korvaamisesta tunnustelaatoilla tietyissä operatiivisissa tilanteissa.

OM esittänyt arviomuistiossaan syksyllä 2022, että maalittaminen tulisi erilliskriminalisoida. HE - hanke tämän osalta ei ole alkanut. Jos alkaa niin, vasta ensi hallituskaudella.

- Poliisitoimen lisäresurssointitarve, htv ja eurot

Resurssit saatu esityksen mukaisesti laittoman uhkauksen syyteoikeuden muutoksen osalta.

- Suunniteltu voimaantuloaika

Hallituksen esitys 226/2020 vp on käsitelty eduskunnassa. Laki on tullut voimaan 2021 laittoman uhkauksen syyteoikeuden osalta.

10.1.4 Julkisuuslaki-hanke

- Lyhyt ja tiivis kuvaus sisällöstä

Kyseessä julkisuuslain ajantasaistamista koskeva hanke. Poliisin osalta oleellista on se, että kiireellisenä valmistellaan esitutkinta-asiakirjojen salassapitoperusteiden selkeyttämistä ja tästä OM-vetoinen työryhmä valmistelee edelleen hallituksen esitystä pikaisella aikataululla. HE luovutettu, mutta ei käsitelty vielä valiokunnissa tai eduskunnassa

- Lyhyt kuvaus, mitä edellyttää poliisihallinnolta

Alustavasti näyttää siltä, että esitettävien säännösten osalta saattaa tulla näkemyseroja OM:n ja SM:n välillä. Esityksen mennessä läpi edellyttää esitutkintaa suorittaville koulutusta ja vaatii enemmän htv:tä.

- Poliisitoimen lisäresurssointitarve, htv ja eurot

ei tiedossa. Ehdotuksen mukainen malli vaatii poliisilta lisää töitä ja siten lisää htv:tä

- Suunniteltu voimaantuloaika

ei tiedossa

10.1.5 Julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskeva lainsäädäntö

- Lyhyt ja tiivis kuvaus sisällöstä

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi hallintolakia, julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia, digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia ja maakaarta.

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa automaattinen päätöksenteko julkisessa hallinnossa. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kansallinen oikeusperusta automatisoitujen yksittäispäätösten tekemiseksi ja poikkeus rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvan rikosasioiden tietosuojalain automatisoidun yksittäispäätöksen kiellosta hallintoasiassa.

- Poliisitoimen lisäresurssointitarve, htv, eurot

Esityksellä ei suoraan vaikutuksia. Kuitenkin automattisen päätöksenteon mahdollista käyttämistä poliisihallinnon toimissa tultaneen käsittelemään aikavälillä 2023-2027. Tällöin lainsäädännön soveltamista ja siihen linjauksia poliisissa tulee tarkoin arvioida.

- Suunniteltu voimaantuloaika

1.1.2023

10.1.6 Arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttaminen

- Lyhyt ja tiivis kuvaus sisällöstä

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arkistolakia ja Kansallisarkistosta annettua lakia niin, että se yhdenmukaistetaan tiedonhallintalain kanssa ja voimassa olevan julkisuuslain kanssa.

- poliisitoimen lisäresurssointitarve, htv, eurot

Esityksellä vaikutus pysyvästi säilytettävän, arkistoitavan tiedon muotoon. Jatkossa arkistotavaksi voidaan luovuttaa vain sähköisessä muodossa (ks. Kohta 4.4.), jonka vuoksi päätös digitoinnista tehtävä. Tiedonhallinnan terminologia muuttuu lainsäädäntömuutoksen vuoksi jonkin verran, mikä on otettava huomioon tiedonhallinnan normien päivitystarpeissa. Osa Kansallisarkiston aiemmin antamasta ohjauksesta julkishallinnon toimijoille on jo siirtynyt VM:lle ja tiedonhallintalautakunnalle. Lain myötä ohjausvastuu ja valvonta tahot voivat vielä tarkentua.

Lain 9 §:ssä säädettäisiin arkistoinnin vastuuhenkilön nimeämisestä. Vastuuhenkilön nimeämisellä pyrittäisiin siihen, että arkistotoimen tehtävistä huolehdittaisiin organisaatioissa asianmukaisesti. Poliisissakin pitää nimetä arkistoinnin vastuuhenkilöt, joilla on riittävä asiantuntemus ja koulutus.

- Suunniteltu voimaantuloaika

2023–2024

10.1.7 Huomioitava myös: Henkilötunnuksen muuttamisen helpottamista ajavaa lakihanke, mikä edetessään tuonee tehtäviä poliisille